

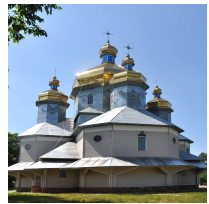
С. Я. Тяглій

Небилів

НЕБИЛІВ – село Калуського (до липня 2020 – Рожнятівського) району Івано-Франківської області. Небилів. сільс. раді (60,78 км²; до 2020) були підпорядк. села Ловаги та Слобода-Небилівська (нині Перегін. громади). Н. знаходиться за 17 км від смт Рожнятів та 25 км від залізнич. ст. Рожнятів (с. Креховичі). Протікають р. Лімниця та її притока Турава (гирло міститься у с. Ловаги; бас. Дністра). За переписом насел. 2001, проживали 3400 осіб; станом на 2018 – 3513 осіб; переважно українці. Через село проходить автомагістраль обл. значення. За нар. переказами, спочатку воно мало назву Небиш. Існує також легенда, за якою село заснував утікач від польс. магнатів Небилович. Н. уперше згадується у писем. джерелах 1546. Зазнавав частих нападів кочівників. Жит. брали участь у Визв. війні під проводом Б. Хмельницького й опришків. русі. Після 1-го поділу Польщі 1772 Н. увійшов до Австр. імперії (від 1867 – Австро-Угорщина). 1854–1939 – село Калус. пов. 1886 за проектом В. Нагірного збудовано дерев'яну церкву св. архістратига Михаїла (1947 згоріла, у 1994 на її місці зведено новий однойм. храм). 1891 небилівчани І. Пилипів та В. Єлиняк виїхали до Канади, започаткувавши укр. діаспору в цій країні. Після них до Пн. Америки подалися 120 родин (третина села). Під час 1-ї світової війни в околицях точилися значні бої між австр. і рос. військами. Від 1919 Н. – знову у складі Польщі, від 1939 – УРСР. 1920–39 – село Станіслав. воєводства; 1934–39 – ґміни Льдзяне. 1939 проживали 2560 осіб, з них 2500 українців, 30 поляків і 30 євреїв. Від 1939 – село Станіслав. (від 1962 – Івано-Фр.) обл.; у січні–листопаді 1940 – Новичан., відтоді до 1959 – Перегін., 1959–2020 – Рожнятів., від 2020 – Калус. р-нів. Від липня 1941 до липня 1944 – під нім. окупацією. До серед. 1950-х рр. вели збройну боротьбу загони ОУН–УПА. 7 липня 1951 у Ловагах під час облави НКВС загинули повстанці Г. Вацеба (Сулима; був Надвірнян. надрай. провідником і заст. Калус. окруж. провідника ОУН), його дружина М. Вацеба (Калина), Я. Белийович (Дуб) та невідомі воїни Голуб і Тарас. 1966 з нагоди 75-річчя поселення перших українців у Канаді Н. відвідали син І. Пилипіва й укр. письменник, громад. діяч у Канаді П. Кравчук; 1991 на честь 100-річчя встановлено пам'ят. знак. На поч. 1970-х рр. мешкали 2809 осіб. Нині на землях Небилів. сільс. ради Нафтогазовидобувне упр. «Надвірнанафтогаз» АТ «Укрнафта» розробляє Луквинське нафтогазове родовище, що належить до Борислав.-Покут. нафтогазонос. р-ну Передкарпат. нафтогазонос. обл. Зх. нафтогазонос. регіону України. Прояви нафти тут були зафіксовані ще в 16 ст. На поч. 19 ст. розпочато пром. видобування нафт. ропи. Ґрунт.

вивчення Луквин. родовища здійснено 1947–48. У 1977 з відкладів еоцену з інтервалом 1436–1670 м отримано перший пром. приплив нафти. Луквин. родовище приурочене до другого ярусу складок Борислав.-Покут. зони. Пром. нафтогазоносність пов'язана з пн.-зх. перикліналлю Луквин. складки, що має заг.-карпат. пн.-зх. простягання. Структура розбита попереч. скидо-зсувами на Небилів., Слобідсько-Небилів. і Пн.-Майдан. блоки. Поклади вуглеводнів виявлені лише у Слобідсько-Небилів. блоці, що має розміри 2,4 × 1,5 км і вис. 600 м. Початк. видобувні запаси нафти категорій А+В+С₁ склали 1548 тис. т, розчиненого газу – 671 млн м³, газу – 153 млн м³. У Н. – заг.-осв. школа, дитсадок; клуб, б-ка; фельдшер.- акушер. пункт. Охороняється гідрол. заказник заг.-держ. значення Турова дача. Одним з експонатів у Нац. музеї нар. архітектури та побуту України (Київ) є стайня 19 ст., перевезена з Н. У Слободі-Небилівській збереглася церква св. Дмитрія, збудована 1847 (пам'ятка архітектури місц. значення). Відкрито пам'ятний знак на честь 450-річчя від першої згадки про Н. та насипано символічну могилу борцям за волю України. Серед видат. уродженців – письменник, перекладач, громад. діяч Василь Лімниченко.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Рожнятівщина – край бойківський, чарівний. Рожнятів, 2001;
2. Крайній І. Прабатьківщина української еміграції // Україна молода. 2008, 6 черв.;
3. Лобарчук О. Впертістю до праці будують палаци // Уряд. кур'єр. 2011, 28 жовт.;
4. Лазоришин І. З гірським і заробітським статусом: с. Небилів на Рожнятівщині долає науку самоврядування // Галичина. 2011, 22 листоп.

Бібліографічний опис:

Небилів / С. Я. Тяглій // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-72679>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).